

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

ГОДИНА II.

БРОЈ 42.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 11. ОКТОБРА. 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, преузв. г. Патријарх Српски Георгије Бранковић изволео је високим расположењем својим од 28. септембра (10. октобра) о. г. бр. М. 375. ех 1892. именовати г. Јована Живковића, досадањег пароха крушедолског, за привр. професора литургије, омилитике и црквеног појања и правила на срп прав. богословском училишту у Карловцима.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ЦРКВЕНО-ОПШТИНСКО ПРЕДСЕДНИШТВО.

Саборски одбор и саборски одбор 15-рице предлажу споразумно сабору нашем, да председници црквених општина буду пароси-свештеници.

Одмах изјављујемо, да одобравамо тај предлог и да се слажемо с њим, ма он био и „реформа у назад“.

Није „реформа у назад“ увек штетна, и не мора бити. Историја парламената пружа и сувише примера таквих рефорама. Па баш у питањима — управе. Где разлог постоји, кад се у пракси која установа покаже нецелисходном, иду парламенти са реорганизацијом донекле и — натраг.

А кад одобравамо предлог саборских одбора у питању цркв. општинског председништва, руководи нас при томе једино разлог, добивен на основу искуства, и ограђујемо се у напред против подметања ма којег другог мотива.

У интересу наше цркв. општинске аутономије, њенога напретка, реда и рада у њој, баш и треба питање председништва једино на основу разлога, које нам пружа искуство, пресуђивати. Све друге обзире и конјектуре треба отклонити и савладати при томе пресуђивању.

Разлози пак искуства говоре за то, да се установа цркв. општинског председништва модификује са природним председништвом пароха.

Црквено-општинска управа је душа и језгра целе наше народно-црквене аутономне управе. Каква је она, таква је и ова. А морала би бити и једна и друга савесна, способна, агилна и дисциплинована. У њој треба реда и рада, дисциплине и одговорности. Без тих елемената не само да пати и замиње цркв. општинска управа, него цео аутономни апарат.

Напредку нашем у аутономној нам управи и економији неће моћи никада и никакав утицај с' поља икодити, ако је унутри све као што треба. Кад тако буде, утицају с поља неће бити ни прилике ни места; а ако би се ипак такав утицај по-

јавио, крај реда и рада унутри, увек ће се знати, хтети и моћи и — сузбити.

Али, да у управи нашој буде реда и рада и свега што ред и рад претпоставља, није довољно написати само уредбе, па ма у како напредноме духу, него је осим тога неопходно нужно имати такве људе на свима позицијама, који ће бити не само родољуби, не само вољни, него и способни да раде и врше своју дужност. Ни на једној позицији наше аутономне управе не сме бити само част и право, него пре свега: дужност и одговорност, дисциплина и рад.

Највиши кр. рескрипт од 10. августа 1868 свакако је уредба напреднога, слободоумнога духа. Где је та уредба наишла на потребну езекутиву, показала је и успехе. Али, хоћемо ли да бројимо црквене општине, у којима је тако било? Не покушавајмо, немио ће рачун бити!

А друкчије није ни могло бити, него што је било, јер у нашој митрополији је релативно врло мало општина, у којима се могла наћи способност и све друго, што је неопходно за извађање — рескриптуалне организације наших цркв. општина.

Уредбе пак треба донашати не ради неких општина, него целисходне и практичне за целу митрополију.

Данашње устројство цркв. општина има доста својих „ахилових пета“. Оно се у пракси показало нецелисходним баш устаном избору подложног председништва. Ко познаје стање наших цркв. општина извап Новог Сада, Сомбора, Панчева, Кикинде, Темишвара, Вршца, Бечкерека и тима подобних места, те ако хоће истину да призна, мора признати, да је то стање и сувише незадовољавајуће, на штету, ако не и на срамоту наше аутономије.

А истину ваља рећи, ма главе не било. Општем добру се не служи друкче него — истином.

У колико наших цркв. општина постоји законито стање, у колико је општина ле-

гална скупштина, одбори и т. д.? О којима би општинама наши административни и школски епархијски одбори могли повољан суд изрећи? Жалосни би били бројеви те статистике!

А све за то, јер председници нит' су вољни, а још мање способни, да потпуно изврше своју дужност. А све за то, јер већина председника свој положај схваћа једино као неку част и право без икакве дужности, а најмање одговорности за вршење исте.

Ко то пориче, тај наше цркв. општине познаје само из рескрипта, а не по њиховом реду и раду.

Цркв. општине и при данашњој организацији могле би вршити свој задатак, јер је организација та на папиру доста лепа, али само онда, кад би у свакој општини било и скупштинара каквих рескрипт треба, и још више онда, кад би у свакој општини био и председник осим свега осталог и способан за вршење председничке дужности. А тога свега нема и неће бити свуда. А то значи: цркв. општинска управа мора записати и небити добра. Кад је она таква, то значи опет: мора таква бити и цела наша унутарња аутономија. Цркв. општине су први точкови аутономне машине. Кад они крену, крећу се и остали. Кад они запињу и стоје, запињу и стоје и сви други. Ту онда не помаже напредан дух уредбе, либерализам и начела партијска.

А данас све то запиње, јер нема зејтина за точкове. Тај зејтин је: способан рад; а тај се не да ничим другим заменити, него и опет само — радом.

Хоћемо ли рада, морамо се постарати да на свакој председничкој позицији буде способности за рад. Где је та способност у свакој општини? И само се каже: у паросима-свештеницима. Порицати ту способност паросима, — било би и сувише наивно, ако не што друго.

Без способности за вршење извесне дужности, не може бити тога вршења, не може апсолутно. А много је већи број наших општина, где те способности нема и не може се наћи, него где је има и где се

може наћи. А стварати ради ових дуализам у организацији, — је ли потребно? Па онде, где нема друге способности, ту пароху дати дужност председничку; а где је нема, ту је избором поверити, то би значило: кад нема бољег, добар си и ти, попо, кад има ма каквог, не требаш ми!

И то је први разлог, који нас барем присиљава на уверење, да дужност цркв. општинског председништва треба поверити паросима.

Други је разлог дисциплинарне природе.

Вршење председничке дужности је ствар и дисциплине. Колики је број данашњих председника цркв. општинских, који воде рачуна о дисциплини своје дужности и свога положаја; који у опште држе, да су коме год одговорни за свој рад или нерад? Врло мален. То је истина друга, коју признати ваља, а уједно и други разлог, да наша цркв. општинска управа није у реду, и други разлог, да се председницима поставе пароси. Јер код пароха, не само да се, у правилу, мора претпоставити свест о дисциплини и одговорности, него се дисциплина лакше може и прибавити, изазвати и одржати, него код људи, који председништво сматрају као пролазну приватну дужност.

А дисциплине мора бити, јер без дисциплине нема реда, а без реда нема ни рада. Где није жива свест одговорности, и где се она не може ни изазвати, ту нема ни говора о дисциплини и о раду. Та се дисциплина мора претпоставити код пароха, већ и ради његовог службеног положаја и одношаја према аутономним властима.

То су два практична разлога, који оправдавају предлог саборских одбора.

Навод, да има свештеника оваквих или онаквих, не може бити разлог нит' у одбрану постојеће установе, нити против предложене установе пароха-председника. Јер свештеници, којима се жели тим наводом нецелисходност ове установе да докаже, спадају у изузетке. Правило је, да нису такви, а има средстава и да не буду. Али, ако су такви свештеници доказ против предлога саб. одбора, онда колико су јачи докази против рескриптуалних председника!

Свештеници, на које се прет пружа, изузетци су у свештенству, па се не зна ка-

кви би били и председници; али председници данашњи, па које би ми могли широм митрополије карловачке прст пружити, нису изузетци, него у главном: правило, а изузетци су — светли.

Изузетци пак не стварају никад правила.

Један је разлог — разлог начелни — против природног председништва. Неки људи не могу да га доведу у склад са слободом, са аутономним правом наше цркв. општинске самоуправе. Али, то је тек питање, да ли се природним председништвом крњи и вређа аутономно право наших општина? Оставимо на страну разне органе политичко-управне у нашим земљама Угарске круне: жупанијске скупштине, општинске одборе и т. д.

Ми питамо: у чему се огледа самоуправа наших цркв. општина? Зар у избору или неизбору председника? У томе је зар *salus* — цркв. општинске аутономије? Није. Јер, аналогно, онда ми немамо аутономије у целој митрополији, пошто је у њој природни председник свију аутономних власти Епископ или Митрополит-патријарх. Зар не у епархијским консисторијама, административним и школским одборима; зар не у митрополитском и школском Савету, па где и у саборском одбору и у самом Сабору?

Дакле, све ово може да буде, све се то слаже са напредним духом и слободом и аутономијом, са начелима и уверењима разним а само природно председништво у цркв. општинама да је упиштење аутономије!

Сви разлози, који су оправдали она природна председништва, правдају и цркв. општинско. Само су ти разлози прећутани г. 1864^{1/5}. Мртви не могу рећи за што, а живи не би хтели!

Црквено-општинска се аутономија огле-

да у раду и делокругу цркв. општина, а не у избору председника. Осигурати делокруг, бити јунак на раду, а не на избору председника, у томе је интерес наше аутономије.

Али ми не ћемо питање председништва са те стране ни да расправљамо, јер би нам се могло још приговорити, да претендујемо на право природног председништва. Не, нама бар није стало до тога права, него кад узесмо перо, да о питању председништва кажемо своју, отворено и одлучно исповедамо сушту истину, да нас при томе руководи једино разлог целисходности, општега добра и напретка наше аутономије.

Наше је уверење, да рад цркв. општина зависи поглавито од иницијативе и рада председничког, а да те иницијативе и тога рада буде **свуда и на сваком месту**, апсолутан је услов: — природно председништво пароха!

Они су квалификовани за ту дужност, у њима је гаранција највећа за ред и рад у цркв. општинама. А то су два елемента, без којих ће и најлепше уредбе остати лепе и напредне па папиру, а неизведиве, непрактичне, дакле нецелисходне у пракси и животу, као што је и рескриптуална уредба од г. 1868 до данас.

Више него двадесетгодишње искуство могло нас је научити, шта вреди лепа и напредна уредба без услова за изведење. Мање „напредне“ уредбе, а више рада, увек ће више користити нашем општем напретку, него сваки дан напредније уредбе, а сваки дан све мање рада.

То је наше уверење и ми га ево — казасмо.

Јован Јеремић,
парох бачиначки.

О ПАСТИРСКИМ ПОСЕТАМА.

Породица може се у истом смислу назвати божанственом установом, као и Црква. И сама је Црква велика породица, многобројно братство, заједница разних породица, које су уједињене у Христу, својој Глави. Свештенику је неопходно пужно да с тог гледишта обраћа пажњу на своју паству, особито у погледу дужности и об-

везе његове да походи и посећује своје парохијане. Боље него ма где, даје се свештенику могућност и прилика да проучи своје парохијане — у њиховим домовима, јер се ту најлепше открива њихов прави карактер. Свештеникова је дужност, да строго премери и оцени моћ породичних свеза и симпатија, да добро схвати њи-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

хов значај и да их корисно употреби у своје благотворном делању и утицају на паству.

Као средство за религиозно-морално васпитање народно, пастирска посета има веома сложене и разноврсне цели. Може се у опште казати, да је свештеник, походећи кога од својих парохијана, којим му драго поводом, дужан већи део свога времена посветити засебном разговору о предметима религије. Кад у тој цели посети какву породицу, дужан је да поведе разговор посебице са сваком чланом те породице; а ако то свагда није могуће и није подесно учинити, — то ваља пред свима члановима породице да говори о кајању и о вери у Христа, и ако нема какве особите препреке, треба сваки пут да заврши свој говор молитвом. Само се по себи разуме, да ту не сме бити ничега, што би било затегнуто, формално, сурово и што би одбијало од себе. Свештеник не сме чинити ничега, што би прелазило границу његових одношаја к парохијанима, јер им је он најближи саветник и руковођа у религиозном животу. Он је постављен да се стара о душама парохијана својих, те је ради спасења њихова од вечите погибли дужан да употреби сва средства, која су му на расположењу. У домовима својих парохијана свештеник допуњује и довршује оно, што није могао, или што му није пошло за руком произвести у храму са предиканице. Ако му проповед не постигне успеха, не показује жељеног утицаја на парохијане, то је онда врло умесно и управо неопходно нужно желети, да их видимо и походимо у њиховим сопственим домовима, и разговарајући се засебно и одељено са сваком од њих, да се постарамо, да се у душама њиховим утврде оне истине, које у храму

пису пажљиво саслушали и примили. Поред тога, осим опште потребе к религиозном поучењу, којем служи црквена проповед, — има сваки члан парохије своје особене потребе и нужде, те се ради задовољења истих свештеник мора сваки пут послужити особитим васпитним мерама и средствима. А да се задовоље те особене нужде и потребе, које од времена на време поникну у религиозно-моралном животу парохијана, — у томе и лежи главна цел пастирских посета.

Те пастирске посете, које су изазване религиозним побудама и често спојене са религиозно-богослужбеним чинима (на пр. празнична молебства у домовима парохијана, причест и јелеосвећење, помени мртвих и други посебни чини) — не треба да имају свагда само карактер строго религиозних посета, који је својствен богослужбеним чинима у домовима парохијана. Те посете не треба потчињавати строго одређеним и з свагда установљеним правилима, с тога, што оне у том случају могу лако прећи упусту формалност и изгубити сав свој благотворни, важни значај. Ако у тим посетама не буде слободног узајамног одношаја и општења између свештеника и парохијана, то може да поникне веома незгодна појава, да ће многи између парохијана избегавати да изиду пред свога свештеника кад им дође у походе, а и ако остану у његовој присутности, неће му отворити свога срца нити открити пред њим свога правога карактера. Здрав разум треба да покаже сваком, да пастирске посете, као и посете сваког другог човека, ваља пре свега да имају на себи дружеван карактер.

(Наставиће се.)

Ј О Ш Ј Е Д Н О М

„О општем фонду за свештеничке удовице и сирочад.“

(Наставак.)

Према томе, о састарању и ухљебљењу породице оних свештениких лица, која су пре године дана умрли — тако рећи — не може бити говора.

„ . . . повратиће се . . . сав упла-

ћени улог, али без прилога и камата“ — читамо у §. 14-ом.

Свршени богослов, Ника Никић, изабран је за ђакона, или за пароха у месту В. Да би се могао рукоположити, морао

је — по §. 3-ем — „постати чланом завода“ мировинског, морао је у мировински фонд уплатити. Да би скинуо себи бригу с врата „уплатио је улог готовим новцем“ и то према свом имовном стању у износу од 200 фор. Као изабрани парох платио је у смислу §. 9-ог сл. а.) „принос“ од 10 фор. Како сваки члан осим главног улога уплаћује још у мировински фонд и „годишње прилоге“ и то „у полугодишњим ратама у напред“ (§. 8.): то је и он у почетку првог полгођа прву, а на почетку другог полгођа другу рату, свега 12 фор. уплатио. При крају прве године умре.

По §. 14-ом његова удовица и његово сиротанче — које је остало — добијају „сав уплаћени улог, али без прилога и камата“: добију 200 фор., а не добију 22 фор. Последњих 22 фор. остају фонду, а у корист оних свештеничких удовица и сирочади, којих су мужеви, односно очеви умрли после „једне године.“ А кад узмемо у обзир још и то, да је улог Нике Никића лежао у фонду мал' те не пуну годину дана, који под камату издат донео је — рачунајући само по 4% — за то време 8 фор.: то излази, да је удовица Никина — крај све сиротиње своје, и поред свега тога, што ће бити без сваке помоћи и потпоре — ипак дала у корист оних свештеничких удовица и сирочади, чији су мужеви и очеви умрли после „једне године,“ лепу своту од 30 фор., т. ј. она је морала дати, фонд је толико задржао.

Па кад се могла од удовице једнога Нике Никића задржати у фонду а у корист удовица и сирочади после „једне године“ умрлих свештеника, свота од 30 фор.: зар се није могло побринути, да јој то не пропадне; зар није било начина, да се и са њеног прага — ако га у опште и има — сиротиња и невоља одагна?

§. 22. гласи: „У случају, да би се број умировљеника толико умножио, да камате и годишњи прилози не би довољни били за подмирење постојећих мировина и припомоћи, — у том случају имаће се од сваке мировине односно припомоћи сарамерно одбити онолико, колико управа завода овога за потребно пронађе.“

Па кад се „од сваке мировине односно

припомоћи“ може неки део „одбити“ и онда, кад у броју „умировљеника“ нису удовице и сирочад прве године умрлих свештеника: то зар се не би могло, или зашто да се не би хтело поједине мировине смањити, а у тој лепој, племенитој, братској и хришћанској намери, да се отклони беда и невоља, глад и голоотиња од сваке свештеничке удовице, од сваког свештеничког сирочета, на баш и од оне и од оног, које је муж, односно којег је отац-свештеник прве године умрло? Ми смо видели и чули („С. С.“ 1891. бр. 27. стр. 423—424.), да свештенички-удовички фонд у Архидијезези не издаје мировине у износу уплаћеног улога — 200 фор. — него са 20 фор. мање т. ј. 180 фор.; то ће рећи, да се од улога одбија 10% у корист фонда; па зар се не би могло, или зашто да се не би хтело и сада тако чинити — неки извештај од улога одбити, а то ли из разлога тога, да се граница уклони, да се разлика међу свештеничким удовицама и сирочадима уништи?

Тај постотак могао би се — наравно — према потреби подизати или спуштати, повећавати или смањивати, а у повољном случају са свим изоставити, збрисати.

У осталом да видимо, у колико су, удовице и сирочад оних свештеника, који су у току прве године умрли, опасни по живот и опстанак мировинског фонда.

Узмемо два свештеника, Саву и Стевана. Обојица једне године у чин свештенички ступише; заједно члановима мировинског завода постадоше; у исто време главни улог у фонд уплатише, и то обојица једнако — 200 фор. „Годишње прилоге“ не ћемо рачунати.

Сава умре одмах после уплате; Стеван пак одмах на почетку друге године.

За време од 10 година — од год. 1890 до 1899 год. — извукла би удовица Савина из мировинског фонда по 200 фор. годишње — свега 2000 фор.; Стеванова би удовица пак за то исто време примила једну годину мање, дакле свега 1800 фор.; разлика је дакле са 200 фор.

Случи ли се пак смрт Савина касније, то је са сваким даљим месецом дана разлика у мировини од 10 година све мања и

мања; и то колико месеца каснија смрт Савина, толико пута по 16 фор. и неколико новчића мања је разлика; тако да умре ли Сава при крају једанаестог месеца прве године, разлика би та била само нешто више преко 16 фор.: за 10 година примила би удовица Савина из мировинског фонда 1816 фор. 67 нов., Стеванова би пак добила 1800 фор.

Па је ли право Савину удовицу одбити, односно мировине јој не дати само за то, што ће она — не за 10 година дана, него за цело време живота свога — само 16 фор. 67 нов. из мировинског фонда извући — више? И хоће ли она тиме, односно толиком свотом за толико оштетити мировински фонд, е ће довести у опасност опстанак истога?

(Наставиће се.)

92 СЛАВЕНО-СЕРБСКЕ НАКАЗЕ У СРПСКОМ ГОВОРУ И ПИСМУ.

(На част Његовој Светости, преузв. госп. Георгију, патријарху српском).

(Наставак).

19. Неки мисле да је битисање што и биће, ст. слов. *бѣтисѣ*, али није тако, јер битисати долази од турске речи битмек, што значи: *zu ende gehen*, а битисати по томе значи *vergehen*, свршити се, проћи, пропасти, на пр. било и битисало, т. ј. било па и прошло, а битисање значи *das vergehen*. Реч „битисати“, то је мезез, сѣстримак, *hibrida*: турска основа бит, грчко-српски наставак с-ати, сати и саставни глас и: бит-и-сати. Срби узимајући неке глаголе из турскога језика, творили су их овако: узму турску основу, па онда грчки наставак за пређашње време о—с и српски глаголеки наставак ати, на пр. севмек, севдим: севдисати кога, *liebe fassen*, адамо: севдисе'о је и бегнисе'о је —; севдисање, *der gegenstand der liebe*, амог, *deliciae*: севди, бего, твоје севдисање, убило те моје уздисање! —; севдити, *lieben*, амо = љубити, миловати: севди, бего, твоје севдисање —; бегнисати од турскога беђенмек, завоleti кога, *gefallen finden*, пробо, на пр. девојку, јело какво, свѣту или „чоху“: ко кога бегенише, с оним и јегленише (разговара се, заборавља се) — севдисе'о је и бегенисе'о је —; бојамак, бојадым: бојадисати, боја је турска реч, *die farbe, color*, маз, маст, шара, (особито по југозападним крајевима: човек црне масти, т. ј. црномањаст); бојадисање или бѣјене, *das färben, tinctio* = мазање, мањене, шарање; бојадисати или бѣјити, *färben, tingo* = мазати, мастити, шарати; бѣјаџија или бојадисаџи, *der färber, tinctor* = ма-

стилац (у Дубровнику) а не „фарбар“; — думенисати од думен, турски дьмен, које Турци узеше од италијанскога *timone*, — дьмен, *das steuerruder, gubernaculum* = крма, кѣрма; думенисати, *steuern, gubernare* = крмити, корманити; думенисање, *das steuern, gubernatio, gubernare* = крмљење, кормање; думенџија, тур. дьменџи, *der steuermann, gubernator (navis)* = крмар, кѣрман; — јегленисати од тур. ејленџе, егленџе = забава, провођење времена, — јеглен или јегленџе, *der discurs, confabulatio* = беседа, говор, разговор: и велики јеглен отворише, — јегленисати, *schwätzen, confabulieren* = беседити, говорити, разговарати се, — јегленисање, *das sprechen, schwätzen, confabulatio* = разговарање, забављање, — јегленџија, *der schwätzer, confabulator* = разговораџ, забављач, и т. д.

Према томе постале су и неке грчке речи, на пр. *λείπ-ω ἔλειψα*, т. ј. *ἐλεπσα*, липисати, *verrecken, morior*: не лиши магарче, док трава парасте; слично и канѣнисати, мирисати: *миришѣм*; „пѣтосати“ = поподити, „пѣтос“ (*πάτος*) = пѣд, пѣдина, *der fusboden, pavimentum*, и т. д. За глаголе: липисати, црѣи, скапати (говорећи о животињама) имају у нас и речи: мањкати, мањкавати; мањкавање; *umstehen (vom viehe), verrecken, mori (de bestia); das umstehen (des viehes), mors bestiae*. Италијански рече се то: *mancare di vita*, па неки у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

нас хоће да употребе ту реч и у другом (италијанском) значењу њезину, као: *io manco di...* = „мањка“ ми то, „мањка“ ми оно; али се то српски каже: немам то, не достаје ми то и то; а *mancare di speranza* каже се изгубити надили наду; *mancare d' animo* = клонуту духом; *mancare di fede* = не веровати. — Али који од лоше српске основе „уплив“ начинише „упливисати“, они дво-струко онаказише ту изводницу или дериват; реч „упливисати“, то је такођер мѣлез, сѹстримак, *hibrida*: лоша српска основа уплив, грчко-српски наставак е-ати, сати и саставни глас и. „Уплив“ је лош превод с немачкога *einfluss*;

fiessen, не значи „пливати“ = *schwimmen*, него тећи; па ни слика пливања не приликује, јер се не каже: на „упливу“ Драве у Дунав, него на утоку Драве у Дунав, јер Драва у Дунав не „плива“ него тече, утиче. Ми имамо, према јужноме љтјецати, по источноме љтецати, љтецање, љтецај, љток и, с тога, место „уплив“ = *einfluss* ваља рећи утецај, а место „упливисати“ = *beeinflussen* треба глаголки утецати; а љток је *die mündung, ostia*: на утоку Саве у Дунав. — Са овим глаголом нема никаква посла основа: тѣцати, тѣчѣм, (што се тиче), дотѣцати се чега или до шта, дотѣцање. —

(Наставиће се.)

НЕКОЛИКО РИЈЕЧИ ОДГОВОРА

госп. П. М., бившем ђаку карловачке богословије, а сада свештенику у Банату, као писцу састава: „У обрану управитеља, професора и ђака карловачке богословије од године 1877. до године 1891.“

Одговара прота Јован Вучковић.

Ако је ико добивао лекцију: не лажи и не полагај синко — ја сам је добивао од престрога свог оца. Он се није освртао на ону: ко истину гуди, гудалом га по претима туку! И усадио је у срце моје љубав спрам истине, љубав толику, да је она кадра одбити ме и од онога, што бих свим жаром своје душе љубио, сам кад би истинито било. Па и кад што пишем, пазим увјек на то, да се само о истину не огријешим. И ђорав бих морао бити кад не бих овда онда видио, да ћу са истином зло проћи, али ипак не могу истину оставити. Нека буде што хоће, само да се ја свјесно не огријешим о истину. Такво је моје васпитање.

Даље ћу још и ово рећи. Моје је најдубље освједочење, да је за све наше болести најбољи и најпречи лијек истина. Док год ми будемо лагали себи и другима, дотле за нас лијека нема.

Напошљетку, да речем још једну. По моме увјерењу сваки јавни раденик ваља у послу свом да је савјестан, спрам својих старијих ваља да је искрен и истинит.

Држите то троје на уму, г. П. М., и Ви и Ваш учитељ, па се онда са мном разговарајте, а јавност нека слуша.

Не говорим само Вама, г. П. М., говорим и Вашем учитељу, јер и он хоће да има славе и заслуге. Ви сте потписали а он је дао податке, можда и новац. Зато се и њему обраћам.

Десетак година има како се о нашој богословији зло говори. Ја сам о њој најмање говорио, далеко сам од ње био. Тек прошле школеке године дошао сам у њу као професор. Шта је у њој било од како сам је 1880., као ђак оставио, то нисам знао. Чуо сам и читао сам који пут да није добро. Ма оно што се чује и чита, може да буде бесавјесно написано и изврнуто. По случајем неким постављен сам привремено на управу овог училишта. А како сам још на почетку године предложио био, да се извјештај о богословији штамна и другови моји тај предлог прихватили, а Његова Светост наш закључак потврдила, морао сам и извршити оно што сам предлагао и што је постало за ме обвезним.

Приступајући к спремању материјала за извјештај, ја сам се увјерио, да је у нашој богословији било много трулога. А зар сам тад смио, зар сам тад могао и старијој власти и јавности рећи: овдје је све здраво?! Ни као чиновник, ни као човјек, ни по својој дужности, ни по своме васпитању, нисам то смио, нисам то могао рећи. Истину вам велим, свебивао сам се над овим чудом, у један мах и жацнуо сам се био од свега што сам пред собом видио, и можда бих у тај час бацио све на страну па оставио коме мудријем, коме вјештијем, да он пише и говори како зна; али у тај час дошао је у моју собу човјек, о коме рекосте да га ћушам, саслушао је моје јаде, видио све и рекао ми:

нишите истину, можда ће нам она бити спас за будућност!

И ја сам писао. Коширао сам са ружнога оригинала главне црте. Запамтите, копирао сам, а нисам стварао. Па зар сам што крив, ако ова моја копија није лијепа? Има ли кривице, она је код онијех, који су оригинал стварали.

При оваком послу могу ја бити крив само тада, ако сам што на силу изврнуо, дотјерао на други калуи и којој црти дао други правац, а не онај који је у оригиналу. У таквом случају крив сам, одговоран сам, и заслужујем казну. Али, ако сам радио поштено, ако сам истину говорио, за што ме и онда бијете? А велим вам: радио сам поштено, говорио сам истину. То ће се најбоље видјети, баш из онијех мјеста, на која г. П. М. удара. Прођимо их редом.

1.) На стр. 14. написао сам у извјештају, да су 1881/2 шк. године професори с неповјерењем гледали на патријаршију и да су ружни одношаји завладали били између неких професора и црквене поглавице. Зар ово није истина? У патријаршији сједио је покојни Герман. Зар су професори могли с повјерењем погледати онамо, гдје је тад био патријарх Герман? Зар их је он привијао к себи? Зар се нису морали бојати, да ће данас сутра снаћи и њих штогод слично ономе, што је већ било снашло онога друга њихова, за кога г. П. М. праведно вели, да би могао бити највећи украс ма ког свјетског свеучилишта?! Тај је већ био страдао. Тај украс богословије карловачке морао је код суда тражити заштите за се и своју породицу, јер у патријаршији, код поглавице црквене, није нашао заштите! Па зар су и остали професори могли имати повјерења у врховну своју поглавицу у оваквим приликама? Нису. Јер, ако је патријарх Герман тада можда још и трио овога или онога, није ни једнога до краја дотрпио. Сви су се уклонили, или су уклоњени.

У осталом, и сам г. П. М. даје ми свједоцбу, да сам истину говорио. Он сам вели, да су под патријархом Германом професори били у ропству, он вели: у колико они (т. ј. професори) изнесоше живе главе из тог чуда, могу се еретима назвати! Па кад он сам то вели и јавно признаје, шта би ми и он рекао да сам случајно написао, да су професори са пуно поверења погледали на ону страну, гдје је врховни поглавица био? Шта би ми рекао, да сам случајно написао, да су најљепши одношаји били између

професора и врховне поглавице?! Г. П. М. потврђује моје ријечи, а ипак ме кори! Не разумијем ту логику.

2.) Описавши у кратко, како је врховна управа овог училишта узимала у заштиту ђаке-кривце, рекао сам: па ко би се ту још кога бојао, ко би кога поштовао?! Г. П. М. вели, да сам ја тиме све ђаке, управитеље и професоре прогласио за дивљаке и неваљалце. Ја то не увиђам. Факт је, да је у богословији било и догађало се све оно, што сам на 15. страни извјештаја написао. А пошљедице тога факта какве су? Или зар није крајња деморализација једнога завода, кад се онако ради, као што је овдје рађено? Зар није сваки ђак имао права нагрдити свога професора најбруталније, ако си је само осигурао благовољење код врховне поглавице? А у такој прилици, зар је могло бити искреног штовања између врховне поглавице и професора, између ђака и професора? Ја знам да смо ми, мал' не сви, 1880. године штовали једнога професора, али знам и то, да нам се то у двору није уписивало у заслугу. Па кад је то тако било, онда се зар то не смије казати, не смије се зар рећи, да овај завод није имао у оно доба ни најнужнијих услова за правилан живот и развитак?!

3.) Крив сам г. П. М. што сам у извјештају рекао, да у заводској архиви нема, између осталог, ни записника о сједницама професорског збора. Пита ме г. П. М., да ли знам шта пишем, кад питам за записнике, а сам сам рекао, да су закључци професорског збора од старије власти уништавани. Рекао бих да сам знао шта сам писао. Знам да су и добри закључци професорског збора били уништавани. Али нисам могао дознати да је старија власт уништавала, или да је налагала да се униште и записници, у које су били убиљени закључци професорског збора. Знам позитивно, да је било записника из године н. пр. 1880, — али данас их нема! Ко их је уништио, кад су уништени — то не знам. О томе нисам ни говорио. Можда их је уништио покојни патријарх Герман! А чуо сам да г. Радић говори у Вршцу: „ако је ко шта дерао, онда је то радио Лемајић“. — Још нешто морам исправити. Г. П. М. вели: какви се записници траже, кад патријарх Герман није трпио, да се држе професорска савјетовања. Региструјући, на стр. 20. и 21. извјештаја, догађаје из шк. год. 1881/2. забиљежио сам и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

извјешће тадањег ректора о једној наредби пок. патр. Германа о држању професорских конференција. Ту биљешку превидио је г. П. М. Па није хтио ни да опази, како се и код те наредбе нешто шарало, те се не може да дозна, да ли је патр. Герман наредио да се држе конференције „мјесечне“, или „повремене“, или „по потреби“.

Осим записника, нема у архиви ни многих аката. У некој години теку акта овим редом: бр. 2., 11., 16. . . . Ја мислим, да је ту морао некад бити и бр. 1, 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 14., 15. . . . Куд су ти бројеви, то ја не знам, а ником не браним ако ће рећи: Уништио их је Герман Анђелић!

Ја сам својим очима видио, а показао сам онима, којих се тиче, и оне неуредности по протоколу за класификацију и у матици апсолуторних свједоцаба. Концем минуле школске године имали су другови моји, скупа са мном, и доста главобоље због тих неуредности. Сви смо их гледали. Оне се и сад могу видети. Ја пак држим, да их не би смјело бити, за то сам у извјештају морао споменути о њима. Но нисам смио расправљати питање: ко је починио те неуредности. То питање не спада на ме, нити ја на то питање хоћу да одговарам. Можда их је починио покојни патр. Герман, или покојни администратор Василијан. Ја не знам. Но да ли сам ја учинио пријеступ што сам истину казао? Нека суде савјесни људи.

4) Криви ме г. П. М. и због писања о библиотеци. А нисам ништа крив. Рекао сам оно, што сам у актима нашао и својим очима видио. До почетка 1882. године водио је госп. архим. Руварац списак књига набављених за библиотеку богословског училишта. При одласку своје предао је он тај списак тадањем архиђакону г. Емилијану пл. Радићу, заједно са кључевима библиотеке, као што је то патр. Герман президијалним писмом својим из Будимпеште, које сам писмо цитирао на стр. 15. извјештаја, наредио. У тај списак увео је нови библиотекар г. Емилијан пл. Радић течајем 1882. год. још једну књигу. Више у њега није уводио нико ништа. А 27. фебр. 1891. ректорат је извјестио Његову Светост госп. патријарха Георгија, да о књижници богословског училишта никаква списак нема! На основу тога рекао сам ја, да је списак г. архим. Руварца био забачен. Године 1892. нашли смо га.

Да је г. П. М. пажљивије прочитао оно, што сам о библиотеци написао, не би се он у првој линији љутио на ме. На стр. 31. извјештаја написао сам ја из службеног акта, који је 27. фебр. 1891. год. под бр. 116. од ректората послан Његовој Светости госп. патријарху Георгију, реферат о библиотеци. Године 1891. мјесеца фебруара нисам ја био у Карловцих, још мање на управи овога завода. А тада је написано: „нема каталога књига, нема књига у довољном броју, књиге су давале без икаквих реверза, човек се чудити мора или тако ужасном немару, или већма још таковој бесавесности“ . . . То нисам ја написао. Ја сам то само преписао са службеног акта. Но могу посвједочити, да је горњи опис, у колико се не тиче госп. архим. Руварца, од ријечи до ријечи истинит. Ја знам, да је богословска библиотека добивала неке књиге на дар, знам да је добивала на дар и неке часописе, карловачкој гимназији и богословији слао сам и ја кад сам што написао, а слао сам им и „Истину“ док је излазила. Слали су још неки, које ја познајем. Али у библиотеци нашој нема свему томе ни трага. То ли је зар савјесност? Бази овог училишта казивали су, да библиотечних књига има у њихових другова? Ко им је дао те књиге? Гдје су реверзи? А где су сада те књиге?

Г. П. М. поучава ме зашто нису књиге куповане. Чекало се, вели он, док се доста набере за Миња. Може бити, али о томе нема нигдје спомена. Акта на против доказују, да се није то чекало. Онда онда иште се новац за библиотеку, па се вели: треба старе рачуне подмирити и нове књиге куповати. И послје тога опет се ћути. Онда се опет из богословије иште новац, а саборски одбор иште рачуне и спискове. Па и опет заћути. О Мињу нигдје ни спомена. Ја не велим да који члан професорске колегије није помишљао на Миња, али у нашој архиви нема о њему ни ријечи, све до пред конач 1891/2. школске године, кад сам молио Његову Светост, да се нашој библиотеци даде обилатија ванредна дотација, или да се исплати оно, што сад можда није подигнуто од дотације, како би се можда и Мињ набавио за нашу библиотеку.

У осталом да запитам госп. П. М., за што бјежи са правога питања. Ја нисам расправљао питање: за што нису књиге куповане, па да

www.unibg.ac.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ми он одговори: штедило се, само да се више нагомила за будућност! Ја сам само констатовао, да се са библијотеком није савјесно руковало. А то је већ констатовао и други прије мене. Па мени сад г. П. М. пребацује, што нисам погодио, да се некад на будућност помишљао. Но кад о том помишљању на будућност нисам нашао нигдје ништа забиљежено, кад сам видио, да су господа библиотекарски последије госп. Руварца, били толико комотни, да нису у никакав списак хтјели увести ни оно што су купили, или поклоном добили, кад сам видио, да су они овда-онда и што год купили, али тако, да швапски књижари пријете, да ће изнијети богословију нашу као *abschreckendes Beispiel*, кад ево и данас стоји преда мном стари један рачун од близу 50 фор., а библиотека наша нема дотичних књига више него можда за 15 фор., — онда ми реците шта сам крив? Питајте бољег од мене, питајте госп. Руварца, он је видио библиотеку, он је ваљда сваку нашу књигу имао у руци, он је видио свој списак, тражио књиге, које је он купио и увео у списак, тражио па не нашао — њега питајте, нека он рече свој суд о господарењу са нашом библијотеком, па ако вам он рече: то је све било зато, да данашња управа може искати новац за Миња, онда ћу и ја отворено признати своју неспособност у домишљању око питања: за што је са нашом библијотеком зло и никако руковано. Не, не, господо! Руку на срце, па говорите искрено и поштено. Од одласка г. архим. Руварца у манастир, била је наша библиотека пусто масло, за које се нико није бринуо, или ако се бринуо, бринуо се само на штету њену. А то није ли-

јепо, није родољубиво, није поштено. Пита мене г. П. М. како сам имао образа да нападам ради библиотеке управитеље и професоре богословије. Нека ми рече кога сам напао за библиотеку, било у извјештају, било овдје. Нисам споменуо ничије име. Ја не знам, ко је нашу библиотеку упропастио, али најмирије душе и са чистим образом велим и опет: са одласком госп. Руварца почиње пропадање наше библиотеке. Ако ово кога дира, ако се који од нашљедника госп. Руварца жаца од ове моје изјаве, томе ја нисам крив. Ма тај треба и да призна своју кривицу, свој немар и своју бесавесност, а не да прља мој образ. Ја сам рекао доста. Хоће ли ко и више, нека рече, па ћу му и више казати и доказати.

5.) Г. П. М. узима у заштиту госп. архим. Руварца, г. проту Бороту и г. проту Купусаревића и одбија од њих моје нападаје. Не знам да ли су му та господа на том благодарна. Али знам за двојицу, да их у том извјештају није ништа увриједило. Њихова је савјест мирна. И они, са осталим поштенним свијетом, жале несретно стање нашег богословског училишта од 1880 године па до новијих времена. С њима сам био и с њима сам разговарао, ма они не рекоше да је моје писање бесмислица. А како и да рекну то, кад знаду, да је оно жалосна истина. Исто тако знаду они, да сам ја био и остао, па вјерују да ћу свагда и остати њихов благодарни ђак. Са г. Купусаревићем нисам био од како сам му престао ђаком бити. Гдје сам њега у извјештају увриједио, то не знам. Морао бих њега чути. Ма ја држим, да је и његова савјест мирна.

Остаје још госп. др. Емилијан пл. Радић.

(Свршиће се.)

И С Т А К

БЕЛЕШКЕ.

— (Свештеничка скупштина,) која је за 12. и 13. октобар о. г. у Нови Сад сазвана била, морала се због колере до бољег и удеснијег времена одгодити. „Одбор за припремну радњу око остварења свештеничког удружења“ чине-

ћи све припреме за свештеничку скупштину, у смислу постојећих закона, пријавио је држање исте скупштине градском начеошштву у Нов. Саду, с молбом, да се држање свештеничке скупштине узме с одобрењем на знање. Пријаву ту поднео је у име одбора градском начеошштву ново-

садском члан одбора г. Сергије Шакрак-Нинић дана 4. (16.) октобра о. г.

На ту пријаву приспела је од градског начеоништва новосадског званична одлука, која у српском преводу овако гласи:

Бр 120. Од градског начеоништва през. ex 1892. сл. кр. града Нов. Сада.

Поднесак Сергија Шакрак-Нинића, становника новосадског, којим саопштава, да се дана 12. и 13. октобра о. г. намерава држати у Новоме Саду свештеничка скупштина.

Одлучено је:

С обзиром на то, што се колера у више места наше државе, па и у самом нашем суседству појавила, пошто се при оваким приликама сви већи скупови и зборови имају забранити, то се ни овај већи свештенички скуп или збор — нити у коме месном локалу, нити и на слободном простору — не дозвољава.

О чему се градска капетанија и Сергије Шакрак-Нинић доставом ове одлуке извештавају.

Градско начеоништво сл. кр. града Нов. Сада, дана 5. октобра 1892. године.

Стеван Поповић-Пеција,

кр. саветник, градски начеоник.

По што се против ове одлуке надлежне политичне власти никако није дало војевати, то је „одбор за припремну радњу“ у седници својој, држаној у Карловцима 5. (17.) октобра о. г. одлучио: да се држање велике свештеничке скупштине до бољег и удеснијег времена одгоди.

Да би пак наше свештенство благовремено извештено било, да је држање свештеничке скупштине, по нужди одгођено, ми смо у понедељак 5. (17.) октобра о. г. на брзу руку приредили ванредно издање „Српског Сиона“, те смо у ванредном, 41. броју од 6. (18.) октобра о. г. саопштили свем нашем свештенству, да је свештеничка скупштина, због поменутог разлога и неприлике, на неизвесно време одгођена.

Али даће добри Бог, те ће скорим ваљда минути непогода, са које се свештеничка скупштина за сада није могла одржати. И чим то време наступи, „одбор за припремну радњу“ сматраће за дужност, да што

пре сазове свештеничку скупштину, коју наши свештеници тако жељно очекују, да су овом приликом, при свем том, што је скупштина за незгодне дане заказана, и што је већ постојао страх од путовања због колере, ипак близу 100 свештеника пријавили уредништву овога листа свој долазак на скупштину, а пријавило би се — по свој прилици — и више њих, да није свештенству благовремено објављено, да је скупштина за сада одгођена. Кад се пак у свештенству појављује така жива жеља за скупштину и велики интерес за свештеничко удружење, које се на првој скупштини има спровести — онда се са сазивом исте скупштине, чим боља времена наступе, не може и не сме ни мало оклевати!

— (Нов професор богословије у Карловцима.)

Као што у званичном делу овога броја нашега листа саопштавамо, Његова Светост преузв. г. Патријарх наш Георгије именован је за привр. професора литургије, омилитике и цркв. појања и правила на богословском училишту у Ср. Карловцима г. Јована Живковића, пароха крушевског. Г. Јован Живковић (Ј. Даниловац) по годинама је млад човек, али је по своме богатоме знању и искуству стекао себи лепа гласа и имена у кругу целог нашег свештенства. Он је један од највеселијих и највреднијих наших млађих свештеника. Био је кроз целу гимназију и богословију увек одличан ђак, те је ум свој обогатио знањем, а срце своје обогородио племенитошћу као ретко ко од његових другова. Као млад свештеник написао је многе изврене расправе, чланке и критике у бившем „Гласу Истине“, у „Срп. Сиону“ и у многим другим листовима. „Српском Сиону“ био је и остаје Ј. Даниловац један од најврснијих и најревноснијих сарадника.

Његова Светост г. Патријарх наш Георгије, у данашњим приликама није ни могао позвати на богословско училиште вренијег и бољег човека од г. Ј. Живковића (Даниловца). Колико ми познајемо способност и вредноћу г. Јована Живковића, ми можемо с пуним уверењем пророковати, да ће он бити честит, врстан и скроз савестан професор, те да ће са свим лепо пристати и достојно место заузети у кругу оних досадашњих честитих и ваљаних професора, којима је наша богословија у Карловцима, баш под мудро управом Његове Светости, уређена тако, да се

за нашу богословију с правом и истински може рећи, е је за ове две потоње године у свему више коракнула у напред, него за прошлих 50 година! Г. Јован Живковић је занета драгоцену аквизицију за богословско училиште у Карловцима.

Надајући се од њега најбољему, ми честитамо и богословији на добитку, а и њему самом на ванредном одликовању и унапређењу. Сретно да Бог да!

— (Извештај о септемберским седницама епарх. управе бачке.) I. Дана 28 септембра о. г. одржана је седница епарх. административног одбора бачког, под председништвом Његове Светости, преузв. г. Патријарха Георгија, а у присуству чланова: Мирона Ђорђевића, Петра Григоријевића, Петра Вукићевића, Дра Стевана Павловића, Дра Лазе Станојевића, Божицара Вујића и фискала Дра Мих. Полита. Седница је трајала пре и после подне. Реферисао је епарх. бележник, Сергије Шакрак-Нинић. У седници тој расправљено је и решено до 150 разних предмета, којих се накупило толики број с тога, што у августу није било седнице. Од важних предмета, који су у овој седници расправљени, спомињемо: На захтев вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе, поднеће се истом вис. министарству извештај о регулисању финансијског одношаја у цркв. општини сомборској — Узети су на знање министарски отписи, којима се некојим цркв. општинама дозачује држ. припомоћ. — Цркв. општине по ново се најстрожије позивају на исплату саб. трошкова и верозак. приноса. — Наредује се исплата порезнога дуга на учитељске земље у Пивница — Осам цркв. општина препоручују се вис. министарству ради подарења држ. припомоћи. — Призив цркв. одбора новосадског, против одлуке епарх. власти, којом је избор Стевана Јовића за цркв. одборника уништен — спроводи се Саб. Одбору на више решење. — Избор Стевана Јевтића за председника цркв. општине новосадске није још потврђен, док се поверењем не извиди, да ли је у опште могао бити биран за председника. — Коначно је одобрена градња т. з. јованске школе у Нов. Саду. — По што је каћска срп. прав. цркв. општина у скупшт. седници својој већином гласова донела закључак, да од црквене земље својевољно поклана 100 ланаца земље тамошњој полит. општини — администр. одбор је не само уништио тај штетни и срамотни

закључак цркв. скупштине, већ је и поделио строг укор свим оним скупштинарима, који су за тај закључак гласали. — Два рекурса цркв. општине старо-бечејске, управљена на вис. министарство против две одлуке Саб. Одбора, повраћена су цркв. општини, да их — ако јој је воља — она сама поднесе вис. министарству, јер адм. одбору је само Саб. Одбор највиша позивна област. — Расправљан је пројект сомборског цркв. одбора у погледу подизања већег амортизационог зајма и конверзије својих дугова, те је, пре мериторног решења овога предмета, упућена цркв. општина сомборска, да представи епарх. власти други, евентуално подеснији пројект у томе предмету. — Уништена је нова организација цркв. општине мартоношке, с тога, што ју дотични изасланик није у смислу упутства епарх. власти спровео, а и с тога, јер се при истој организацији некоје неправилности и незаконитости десиле. — Одобрено је уговор у погледу одређења цркве и Г. Ковиљу — и уговор у погледу подизања громовода на цркви у Чуругу. — Одређена је истрага против председника цркв. општине у Ђурђеву. — Одобрено је закључак цркв. одбора сомборског, којим се тамошњем цркв. певачком друштву вотира 100 фор. годишње припомоћи из закладе за хармонично појање. — Одобрена је обнова цркв. општ. управе у Станишићу, а тако исто и обнова цркв. општ. управе у Надаљу. — Истражној комисији, која спроводи истрагу против управе новосадске цркв. општине — на питање и молбу њезину — дато је упутство, да истрагу распротре на све оне рачуне, за које цркв. општина још није добила опросницу од надлежне епарх. власти. — Епарх. бележник поднео је извештај о стању епарх. фонда, који је већ у овој првој години порастао на 3300 фор., те је исти бележник уједно предложио нацрт правилника за руковање са епарх. фондом, који нацрт је од администр. одбора усвојен, те ће се у будуће са епарх. фондом у смислу тога правилника руковати, а сам правилник ће се у своје време поднети на одобрење епарх. скупштини. — Расправљени су многи рачунски спорови по рефереди епарх. ревизора. Одобрено је свега 16 цркв. општ. прорачуна и 26 рачуна. Ради уређења рачунских одношаја у Ст. Шовама изаслан је члан II Григоријевић, а у Ст. Керу изаслан је члан прота Ђирић и епарх. ревизор Ђ. Бељански.

II Дана 29. септ. о. г одржана је седница епарх. консисторије бачке, под председништвом Његове Светости, преузв. г. Патријарха Српског Георгија, а у присуству: Милана Тирића, Љубомира Купусаревића, Милоша М. Папића, Јована Марковића, Милоша Јездимировића, Дра Арона Војновића, Дра Илије Вучетића и конфискал Дра Мих. Полита. У овој седници је по рефереди енарх. бележника, Сергија Шакрак-Нинића расправљено и решено преко 100 разних предмета, од којих спомињемо: Узет је на знање отпис вис. кр. министарства просвете, којим се новосадски капелан Петар Костић потврђује за катихету на новосадској држ. вел. гимназији. Овим поводом ће се умолити вис. министарство, да истоме катихети из држ. средстава редовну плату системизује. — Узети су на повољно знање отписи вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе, којима се многим свештеницима и свешт. удовицама дозначује држ. приномоћ. — Узета је на знање одлука високосл. Саборског Одбора, којом се остарелом пароху мартоношком П. П. дозначује мировина од годишњих 400 фор. поред доживотног уживања једне сесије земље. У свези са умировљењем овога пароха постављен је Младен Јосић за администратора мартоношке парохије — Узет је на знање извештај енарх. бележника, да су примљене и у енарх. књижицу смештене књиге (на броју 1183 ком.) пок. Василијана Петровића, које су до сад у Темишвару биле, а сад их је отуда преосв. епископ темишварски г. Никанор послао епархији бачкој, камо и припадају. — Примљени су наставни планови вероучитеља на држ. гимназијама и другим држ. заводима, те је овим поводом решено, да се вероучитељи на држ. гимназијама имају држати оног наставног плана, који је прописан за срп. вел. гимназију новосадску. — Примљен је извештај о избору пароха у Баји, те пошто је при избору Велимир Недељковић, парох дешчански, добио апсолутну већину гласова, то је он потврђен за пароха бајског. — Молбеница петровоселске цркв. општине, ради системизовања још једног парохијског места, које би поред уживања залишне парох. сесије, плаћала тамошња политична општина — спровешће се с препоруком вис. срп. нар. цркв. Сабору на више надлежно решење. — Василију Јојкићу капелану жабаљском дозвољено је, да може полагати стечајни испит, а сврш бо-гослову Е. Дамјанову није дозвољено. — Наређена

је подела парохија у Сомбору. — Наређен је из-виђај: да ли је сентоманско цркв. певачко друштво у цркв. појању баш тако невешто, да би му се појање у цркви могло с правом забранити. — Издаће се наредба на све цркв. одборе, да се венци, који се на мртвачке одре полажу, не смеју у опште у цркви држати, а и у гробљанским капелама могу се — не на иконостасу — већ само у женској препрати, или у стражњем делу капеле вешати — Наређена је истрага против С. Р. екумштинара у М. због богохулења. — Наређена је истрага против Ј. И. — Решено је неколико спорова у погледу издавања цркв. станова — Решено је око 40 предмета, који се односе на бракоразводне парнице, а уз то су донесене у пет парница пре-суде и то 3 на коначни развод брака и 2 на одржање брака у снази.

III Дана 30. септембра о. г. држана је седница епарх. школског одбора под председништвом Васе Пушибрка, подпредседника Е.Ш.О., а у присуству чланова: проте Милана Тирића, Дра Младена Јојкића, Дра Илије Огњановића, Владе Стратимировића, А. Варађанина, Јов. Грчића, Ст. Жекића, Ђ. Стефановића и фискал Дра Мих. Полита. Пошто је енарх. школ. референт болешћу спречен био у дужности — по расположењу Његове Светости у овој седници је реферисао енарх. бележник Сергије Шакрак Нинић, а записник је бележио јерођакон Г. Видицки, енарх. подбележник. — У седници овој расправљено је и решено свега 30 предмета, од којих спомињемо: Наредба вис. министарства о уважању средњо-европског жељезничког рачунања времена, објавиће се школ. одборима и учитељству знања и равнања ради — Високославни Школски Савет препоручује Малу Катавасију, од пок. Дим. Поповића, коју је по ново издала књижара Браће Јовановића у Панчаву. — Исти Ш. С. препоручује „Женски Свет“ што га издаје „добротворна задруга Српкиња Новосаткиња,“ а уређује А. Варађанин. — Високосл. Школски Савет пожурује извештај о стању школа у бачкој епархији. Решено је да се извештај тај за 8 дана безусловно пошаље Ш.Савету. — Исти Школски Савет издаје декрете: Ани Васиљеску за Ст. Кер, а Јовану Борјановићу и Марији Белеслијиној за Аду. — Видосава Увалићева потврђена је за учитељицу у Ст. Паланци. Марија Хенелова потврђена је за учитељицу у Пачиру. Живојин Секулић потврђен је за учитеља у Дерови — Одобрава се поновни распис стечаја за учитељско место на сенћан-

ским салашима. — Дозвољено је кулекој цркв. општини, да може упражњено учитељичко место за сада по нужди учитељем поцунити, али да има почетком будуће шк. године и учитељичко место безусловно установити и поцунити. — Донесена је пресуда у дисциплин. ствари против Вл. Ст. учитеља у Ст. Ф., те је исти учитељ већином гласова осуђен на строг укор и сношење истражних трошкова, по против ове пресуде уложио је фискал свој позив на високосл. школеки Савет — Избор учитељице у Мартоношу није могао бити одобрен, јер је избор спровела цркв. скупштина, која од надлежне власти још није била потврђена. — Узето је на знање одељење срп. вероисп. школе у Госпођинци од тамошње комуналне школе. — Молба цркв. општине станишћке ради издавања декрета учитељу Лазару Љубојевићу, спровешће се с препоруком Школском Савету. — Адам Чиплић и Коста Дражић потврђени су за учитеље ст. бечејске. —

ОД АДМИНИСТРАЦИЈЕ.

Учтиво молимо свакога, ко на администрацију нашега листа писма шаље, да изволи иста франкирати, јер ми овде за нефранкирана писма плаћамо дуго — Администрација овога листа није „званична“, те се ни она писма, упућена на њу, на пошти не сматрају „званичним“. — Топлико ради обавештаја и да се избегну сувишни трошкови. Администрација „Српског Сиона.“

О Г Л А С И.

Бр. 1731. Е Д И К Т. 3—3, 171
Ек. 383. ех. 892.

Милета Кукић, супруг Анђелијин, из села Тржића I. кбр. 55. парохије и општине примишанске, котара слуњскога, жупаније Модрушко-ријечке, који је свој завичај и своју закониту жену оставио и у свијет отишао, позивље се овијем, да се, у року од деведесет дана, од првога увришења Едикта у новине или писмено или главом овој Консисторији пријави; иначе ће се и без њега у бракоразводној парници, коју је противњег жена му Анђелија повела, по закону даље поступати.

Из сједнице Епарх. Консисторије, држане у Плашком, 20. августа 1892

Е Бр. 637 ех 892 ЕДИКТ. 176, 2—3
К. 572.

У брачном спору Новака Малешевог, становника врањевачког, против супруге му Јованке рођ. Вујић, која је незнано куда у свет отишла, овим се именована Јованка позива, да за 60 дана консисторији овој предстане или место свога садашњег пребивања до знања стави, пошто ће се у противном случају брачни спор овај и без ње решити

Из конс. седнице држане у Темишвару 18 августа 1892 год.

Епархијска консисторија темишварска.

С Т Е Ч А Ј.

177, 2—3

На упражњено место пароха у Негославци са платом IV. разреда, овим се отвара стечај.

Који желе место то получити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне консисторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до краја октобра о г овамо поднети.

Из седнице консисторијалне у Карловци 17. (29) септембра 1892. држане.

Архијерејска консисторија.

С Т Е Ч А Ј.

179, 2—2

Српска црквена општина новосадска треба четир чиновника, и то: књиговођу, перовођу, благајника и егзекутора писара.

Књиговођина је плата 800 ф., перовођина 300 ф., благајникова 500 ф., егзекуторова 500 ф. и 2% од укупног уплаћеног парохијала.

Књиговођа и егзекутор полажу кауцију у износу једногодишње им плате, а благајник у износу двогодишње плате. Кауција та мора бити у готовом новцу или у државним папирима.

Чиновници се ови бирају на три године, а дужности су им обележене у општинском штатуту, који се може сваки дан видети у општинској писарници, где се плаћа навохијал.

Списе и молбе ваља поднети потписаноме одбору најдаље за четир недеље дана од од данас. У Новом Саду, 19. септембра 1892.

Црквени одбор српске православне цркв.-школ. општ. новосадске.

СТЕЧАЈ.

180, 2—2

Гасписује се стечај на једно место из закладе Стевана Николића.

Стипендија износи 126 фор. годишње.

Молбеници на то место ваља приложити: крштено писмо, лекарску сведоцбу, школску сведоцбу и сведоцбу о сиромаштву.

Првенство на ову стипендију имају сродници добротвора Стевана Николића и сестре му Василије.

Ко жели добити ово стипендијско место, нека поднесе своје списе најдаље за четир недеље дана од данас, потписаноме одбору.

У Новом Саду, 19. септембра 1892.

Црквени одбор српске православне цркв.-школ општине новосадске.

Е. 1320.
1. 238.

СТЕЧАЈ

186, 1 3

Ради поцупења парохијског места у Ботошу, са платом четврте класе.

Конкуренти имају своје ваљано ипструјисане молбенице путем својих власти, најдуже до 15. (27.) новембра 1892. овој консисторији послати.

Из седнице епарх. консисторије у Вршцу 28. септем. (10. октоб.) 1892. држане.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СТЕЧАЈ.

185, 1—3

Овим се отвара стечај на место забавиље и њене помоћнице на овдашњем срп православном забавишту. Плата забавиље је 360 фор. годишње, слободан стан и 3 хв механих дрва у име огрева. Плата помоћнице је 140 фор и слободан стан. Забавиља мора бити Српкиња православне вере, а мора знати и мађарски. Од забавиље се иште да је оспособљена за учитељицу на српској учитељској школи, као и то, да је у току од године дана дужна положити испит за забавиљу. Молбенице се имају послати потписаном председништву. Рок стечају траје до 1. (13.) новембра о. г.

У Перлезу 29. септембра 1892 год

Душан Савић,
перовођа.Ђура Илић,
председникс. о. 1193 ек 1892.
449.**СТЕЧАЈ.**

184, 1—3

Ради попуњења места актуара саборског одбора, овим се отвара стечај.

Годишња плата актуарова јесте 900 фор авр. и 150 фор у име станарине, а изабрани актуар поставља се за таковог за сада у привременом својству.

Који ово место получити желе, имају своје правично оспособљење, и вештину у састављању списка на српском, мађарском и немачком језику исказати.

Молбенице имају се саборском одбору у Карловцима поднети у току од три недеље дана рачунајући од дана првог увриштења овога стечаја.

У Карловцима 11. октобра (29. септембра) 1892.

Председништво Саборског Одбора.

СТЕЧАЈ.

188, 1—3

Пензионисањем Мирка Марјановића учитеља, остаје штација учитељска у Кишфалуби упражњена.

Плата учитељева јесте: 1.) 300 фор. 2.) За повторну школу 40 фор. 3.) За перовођство 20 фор. 4.) Од укуца и венчања 40 новч. 5.) Три ланца оранице. 6.) Четири хвата тврдих дрва и 7.) Стан са две собе, кујном, комором, подрумом, шталом, пајтом и бантом од $\frac{3}{4}$ ланца.

Учитељ је дужан — уз школске дужности

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожика у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

— у цркви, и ван цркве уз свештеника појачку дужност вршити, у скупштинским и одборским седницама перо водити и рачунарске послове у општини обављати.

Рок стечају је 15-ти новем. т. г.

У Кишфалуби 4-ог октобра 1892. (Kisfalud, Baranya m.)

Председништво Школског Одбора.

ОГЛАС ЛИЦИТАЦИЈЕ.

Подписана манастирска управа предузеће знатније оправке на своме манастирском здању, у коју сврху расписује овим јавну устмену мињуендо лицитацију на дан 15 (27.) октобра т. г. у 9 сати пре подне у манастиру Јаску.

Ти оправци састоје се по предрачуну у следећем:

- 1.) Зидарске радње без материјала 1433 ф. 35 н.
- 2.) Зидарски материјал — — — 2125 ф. 50 н.
- 3.) Лимарске радње са материјалом 263 ф. 16 н.
- 4.) Ковачке радње са материјалом 103 ф. 91 н.
- 5.) Тесарске радње са материјалом 2833 ф. 60 н.

Укупно 6759 ф 52 н.

Позивају се сви они, који ове оправке предузети желе, да реченога дана и сата на лицитацију дођу и собом понесу 10% вадимум од прелиминираних своте.

План и поближи услови могу се сваки дан пре лицитације у манастиру Јаску увидити.

Манастирска управа, Јазак 8 октобра (26 септембра) 1892.

Сава игумен
са братством.

182, 2—3

СТЕЧАЈ.

178, 3—3

Расписује се стечај на упражњено место системизованог парохијског помоћника у Башахиду. Интеркалар траје до 18. јануара 1893 године.

Молиони имају своје, са нужним сведоџбама о свршеним наукама устројене и довољно биљежане молбенице, путем својих претпостављених власти, потписаној епарх. консисторији најдаље до 19. октобра по ст. календару поднети.

Из седнице епархијске консисторије темишварске, држане у Темишвару 22. септембра 1892.

Епархијска консисторија темишварска.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији Браће М Поповића на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.